

Notitie

Aan

Het Algemeen bestuur

Datum

18 juni 2020

Contactpersoon

R. Gross
richard.gross@waternet.nl

Doorkiesnummer

020-608 24 39

Ons kenmerk

CC/RG20.013

Onderwerp

Scenario's gevolgen Corona crisis

1 Inleiding

In de commissievergadering van 27 mei 2020 is de Meerjarenbegroting AGV 2021-2025 (MJB) besproken. De MJB is opgesteld zonder dat daar eventuele financiële gevolgen van de coronacrisis in zijn verwerkt. In de MJB is melding gemaakt van het feit dat het Dagelijks bestuur diverse scenario's heeft laten onderzoeken omtrent de mogelijke inkomstenderving van de belastingopbrengsten. De voorlopige inschatting is dat het gemiddelde scenario gerealiseerd gaat worden. Het gemiddelde scenario gaat ervan uit dat de coronamaatregelen 1 jaar duren en dat het economisch herstel vanaf 2021 intreedt. In dit gemiddelde scenario is de indicatie dat er mogelijk een inkomstenderving optreedt van €8 miljoen gedurende de periode 2021-2025. Tevens overweegt het bestuur het bedrijfsleven te ondersteunen door bijvoorbeeld investeringen naar voren te halen. De organisatie gaat inventariseren welke projecten mogelijk naar voren gehaald kunnen worden, en haalbaar zijn, binnen de mogelijkheden van de organisatie en buitenwereld en vanuit financieel perspectief.

Naar aanleiding van vragen en opmerkingen in de commissievergadering over de onderzochte scenario's, heeft het Dagelijks bestuur toegezegd haar uiterste best te doen om naar het Algemeen bestuur van 2 juli 2020 een goede onderbouwing te geven van de gekozen richting aangaande het effect van de coronacrisis. In deze notitie wordt hierop ingegaan.

2 Inzicht in gevolgen Coronacrisis

De wereld is getroffen door het coronavirus. De huidige situatie is ongekend en uiterst onzeker. De toekomstige impact van de pandemie is nog onbekend. Het verloop is nog niet helemaal te voorspellen. Er kunnen zich incidenten voordoen waarvoor nieuwe maatregelen nodig kunnen zijn. Nieuwe maatregelen van het kabinet worden doorgaans een week van tevoren aangekondigd. Opgelegde beperkingen worden inmiddels stapsgewijze afgebouwd.

De werkzaamheden van de waterschappen zijn toegevoegd aan de lijst van cruciale beroepsgroepen die de samenleving draaiende houden. Dit verhoogt de druk om de beschikbaarheid (en kosten) van personeel op niveau te houden. Vooralsnog vinden de reguliere activiteiten van het waterschap doorgang en worden investerings- en onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd.

We kunnen inmiddels wel spreken van een langdurige crisis, die zich langzaam ontwikkelt. Door de vele onbekendheden en onzekerheden zijn de consequenties voor de lange termijn op dit moment niet in te schatten.

Door de coronacrisis kunnen bewoners en ondernemers in betalingsproblemen komen. Het waterschap wil hen steunen in deze moeilijke tijd en de pijn verzachten door bijvoorbeeld soepel met betalingsregelingen om te gaan of investeringen naar voren te halen. Onderstaand wordt uitgebreider op deze aspecten ingegaan.

Notitie

Vanwege de grote mate van onzekerheid over de uiteindelijke duur van de crisis en de omvang van de gevolgen, wordt benadrukt dat onderstaande prognoses indicatief zijn. Waar mogelijk is gewerkt met een bandbreedte.

Datum
18 juni 2020

Ons kenmerk
CC/RG20.013

Pagina
2 van 7

2.1 Opbrengsten waterschapsbelastingen

Door de coronacrisis kunnen bewoners en ondernemers in betalingsproblemen komen, bijvoorbeeld vanwege faillissement en werkloosheid. Het waterschap wil hen steunen in deze moeilijke tijd. Daarom kan iedereen die de aanslag waterschapsbelasting 2020 (óf over oudere jaren óf al bestaande betalingsverplichtingen) nu niet kan betalen uitstel van betaling aanvragen.

2.1.1 Gevolgen korte termijn

Kort samengevat betreft het de volgende aspecten voor 2020.

Betalingsregelingen en uitstel van betalingen

Op aanvraag worden meer betalingsregelingen toegekend. Een voorzichtige schatting geeft aan dat dit over 2020 een verdubbeling zou kunnen zijn ten opzichte van vorig jaar. Als gevolg hiervan zullen opbrengsten later binnenkomen. Dit heeft met de huidige lage rente geen grote financiële gevolgen.

Kwijtschelding en oninbaar

Hierbij gaat het om bedragen die niet meer zullen binnenkomen en dus wel direct van invloed zijn op de opbrengsten. Op basis van aannames en de op dit moment meest waarschijnlijke inschattingen (=gemiddeld scenario) zou er mogelijk een extra bedrag van € 1,5 miljoen aan extra kwijtschelding en oninbaar verleend moeten worden. In het meest positieve scenario is de inkomstenderiving € 0,75 miljoen en in het meest negatieve scenario is dat € 2,2 miljoen.

De extra kosten kunnen in 2020 binnen de begroting opgevangen worden. Al eerder is gerapporteerd dat de raming voor kwijtschelding en oninbaar te hoog is begroot en met ingang van 2021 in de MJB is bijgesteld.

2.1.2 Gevolgen voor de langere termijn

Het is nu nog onmogelijk de financiële gevolgen voor de langere termijn te noemen. Dat hangt ook van vele zaken af: hoe lang gaat de coronacrisis duren, wat zijn de gevolgen voor de economie en daarmee de draagkracht bij personen en bedrijven, ect. Desondanks is onderstaand op basis van aannames geprobeerd van een aantal scenario's een mogelijk financieel effect te duiden, met de aantekening dat dit zeer indicatief is. Daarnaast kunnen er andere oorzaken zijn buiten corona, die dit beeld zowel positief als negatief kunnen beïnvloeden.

In de uitwerking staan 3 scenario's, met de volgende aannames:

Positief scenario:

coronamaatregelen zijn beperkt tot 3 maanden; economisch herstel in 2020.

Gemiddeld scenario:

coronamaatregelen duren 1 jaar; economisch herstel vanaf 2021.

Negatief scenario:

coronamaatregelen duren langer dan 1 jaar; economisch herstel ná 2021.

Oninbaar

De verwachting is dat deze post behoorlijk zal kunnen gaan stijgen. Voor 2020 is een bedrag voor oninbaar begroot van € 2,5 miljoen.

- *Positief scenario:*

Stijging oninbaar met 5%; extra lasten in:

2021 € 125.000

Notitie

- 2022 aflopend naar € 50.000
2023 e.v. nihil
- *Gemiddeld scenario:*
Stijging oninbaar met 10%; extra lasten in:
2021 € 250.000
2022 aflopend naar € 125.000
2023 e.v. nihil
- *Negatief scenario:*
Stijging oninbaar met 15%; extra lasten vanaf:
2021 € 500.000 structureel.

Datum
18 juni 2020

Ons kenmerk
CC/RG20.013

Pagina
3 van 7

Kwijtschelding

De gevolgen voor de post kwijtschelding zullen waarschijnlijk pas op wat langere termijn zichtbaar zijn, omdat het enige jaren duurt voordat mensen, vanwege de economische gevolgen van de crisis, op bijstandsniveau komen wat inkomen betreft. Naar verwachting zal de kwijtschelding voor kleine ondernemers (zzp-ers) toenemen. Voor 2020 is een bedrag voor kwijtschelding begroot van € 7,7 miljoen bij de zuiveringsheffing en € 8 miljoen voor de ingezetenenheffing. Inmiddels is dit totale bedrag van €15,7 miljoen bijgesteld tot €13,3 miljoen.

- *Positief scenario:*
Stijging kwijtschelding met 5%; extra lasten in:
2021 € 650.000
2022 aflopend naar € 325.000
2023 e.v. nihil
- *Gemiddeld scenario:*
Stijging kwijtschelding met 10%; extra lasten in:
2021 en 2022 € 1.300.000
2023 en 2024 aflopend naar € 650.000
2025 e.v. nihil
- *Negatief scenario:*
Stijging kwijtschelding met 15%; extra lasten vanaf:
2021 en 2022 € 1.950.000
2023 oplopend naar (20%) € 2.600.000
2025 aflopend naar (15%) € 1.950.000 structureel

Belastingheffing

Er wordt onderscheid gemaakt tussen zuiveringsheffing en watersysteemheffing.

Voor de zuiveringsheffing voor bedrijven (totaal € 22,3 mln) is de begrote belasting-opbrengst van kleine bedrijven (denk aan horeca en winkels) € 2 miljoen. Dat zijn forfaitaire bedrijven, waarvoor de aanslagen voor 2020 over het algemeen al zijn opgelegd. De effecten zijn per bedrijfstak sterk verschillend.

- *Positief scenario:*
Inkomstenderving van 5% in:
2021 € 100.000
2022 e.v. nihil
- *Gemiddeld scenario:*
Inkomstenderving van 10% in:
2021 en 2022 € 200.000
2023 en 2024 aflopend naar € 100.000
2025 e.v. nihil

Notitie

Datum
18 juni 2020

Ons kenmerk
CC/RG20.013

Pagina
4 van 7

- **Negatief scenario:**
Inkomstenderving van 15% in:
2021 € 300.000
2022 oplopend naar (20%) € 400.000 structureel

Voor grotere bedrijven is de opbrengst begroot op afgerond € 20 miljoen. Als gevolg van teruglopende productie zal de definitieve aanslag over 2020 (op te leggen vanaf 2021) lager kunnen uitvallen dan gedacht en dat zal de komende jaren doorwerken.

- **Positief scenario:**
Inkomstenderving van 5% in:
2021 € 1.000.000
2022 e.v. nihil (snel herstel productie)
- **Gemiddeld scenario:**
Inkomstenderving van 10% in:
2021 € 2.000.000
2022 aflopend naar € 1.000.000 (geleidelijk herstel productie)
2023 e.v. nihil
- **Negatief scenario:**
Inkomstenderving van 15% in:
2021 € 3.000.000
2022 € 2.300.000 (10%; langzaam herstel productie)
2023 € 1.150.000 (5%)
2024 e.v. nihil

De bruto op te leggen zuiveringsheffing particulieren (€ 64 mln) zal conform de begroting zijn. Terugval van de opbrengsten zit in de eerder geschreven effecten bij kwijtschelding en oninbaar.

Voor de watersysteemheffing ingezetenen geldt hetzelfde als hierboven vermeld voor de zuiveringsheffing particulieren.

Voor de watersysteemheffing ongebouwd worden geen grote gevolgen verwacht. Dit geldt ook voor de watersysteemheffing gebouwd: de WOZ-waardes zullen mogelijk de komende jaren lager uitvallen, maar de tarieven passen zich hierop aan (worden hoger), waardoor de opbrengst in principe gelijk blijft.

Resumé:

Scenario's coronacrisis Belastingen	2021	2022	2023	2024	2025	cumulatief	effect op tarieven
Kwijtschelding							
positief scenario	650.000	325.000					
gemiddeld scenario	1.300.000	1.300.000					
negatief scenario	1.950.000	1.950.000	2.600.000	2.600.000	1.950.000		
Oninbaar							
positief scenario	125.000	50.000					
gemiddeld scenario	250.000	125.000					
negatief scenario	500.000	500.000	500.000	500.000	500.000		
Belastingheffing forfaitaire bedrijven							
positief scenario	100.000						
gemiddeld scenario	200.000	200.000	100.000	100.000			
negatief scenario	300.000	400.000	400.000	400.000	400.000		
Belastingheffing (grote) bedrijven							
positief scenario	1.000.000						
gemiddeld scenario	2.000.000	1.000.000					
negatief scenario	3.000.000	2.300.000	1.150.000				
TOTAAL							
positief scenario	1.875.000	375.000	0	0	0	2.250.000	0,2%
gemiddeld scenario	3.750.000	2.625.000	750.000	750.000	0	7.875.000	0,7%
negatief scenario	5.450.000	4.750.000	4.250.000	3.100.000	2.450.000	20.000.000	1,9%
<i>In MJB begrote opbrengsten:</i>	200.534.710	206.137.834	211.871.276	217.777.938	223.839.135	1.060.160.893	

Notitie

Effect op tarieven waterschapsbelastingen

In het negatieve scenario is de indicatie dat er mogelijk een inkomstendering optreedt van €20 miljoen gedurende de periode 2021-2025. Afgezet tegen de in de MJB begrote opbrengsten van ruim € 1 miljard in diezelfde periode, is dat een derving van 2%. In het positieve scenario is de derving 0,2%.

Deze verwachte verliezen zullen dan doorwerken in de tarieven en leiden tot navenante tariefstijgingen.

Genoemde percentages hebben betrekking op het totaal van de opbrengsten waterschapsbelastingen. Het is een gemiddeld percentage, waarbij geen onderscheid is gemaakt tussen de financieringsbronnen zuiveringsheffing en de watersysteemheffing en de heffingen per categorie.

Datum

18 juni 2020

Ons kenmerk

CC/RG20.013

Pagina

5 van 7

2.2 Stimulerende maatregelen

Alle sectoren worden getroffen door de gevolgen van de coronacrisis, zo ook de bouwsector met een verwacht verlies op banen. De sector is erbij gebaat dat de decentrale overheden de geplande werken gewoon door laat gaan, en zo mogelijk werken naar voren schuiven.

Te denken is om meer te investeringen in assets (bijvoorbeeld technische systemen), of geplande werken eerder uit te voeren. Op dit moment wordt een inventarisatie gedaan naar de projecten die daarvoor in aanmerking zouden kunnen komen. Daarvan moet worden nagegaan wat er praktisch haalbaar en mogelijk is in de voorbereiding en planning.

Daarnaast speelt de discussie omtrent de slibverwerking. Indien AGV de investering in de slibdroging op de rwzi West niet zelf gaat doen, dan neemt het geplande investeringsvolume af met ruim €20 miljoen met een structureel effect op de schuldquote van circa 10%. De in de MJB 2021-2025 gepresenteerde schuldquote zal in dat geval blijvend onder de 400% uitkomen. Dit effect op de schuldquote is niet meegenomen in onderstaande opties en onderstaande grafiek van de schuldquote.

In zijn algemeenheid kan het volgende worden gesteld over een drietal opties, waarbij wordt uitgegaan van € 20 miljoen investeringen gedurende 2 jaar. Het bestaande MIP (zie bijlage) bevat geplande investeringen van gemiddeld €100 miljoen per jaar. In de eerste jaren is meer gepland dan in de tweede helft.

Optie 1: Binnen de huidige bestuursperiode geplande investeringen vervroegen

- Effect op schuldquote: een investering van €20 miljoen uit 2024 en uit 2025 vervroegen naar 2021 en 2022 leidt in laatstgenoemde jaren tot een hogere schuldquote. In deze optie 'schuiven' neemt de totale schuld niet toe binnen de periode van de MJB tot en met 2025.
- Effect lasten en tarief: vanaf 2022 ontstaan hogere kapitaallasten tot een totaalbedrag van € 7,8 miljoen binnen de meerjarenraming van de MJB tot en met 2025. Afgezet tegen de in de MJB begrote opbrengsten van ruim € 1 miljard in diezelfde periode, is dat een toename met 0,8%.

Optie 2: Ná 2025 geplande investeringen naar voren halen

- Effect op schuldquote: een investering van €20 miljoen uit 2026 en uit 2027 vervroegen naar 2021 en 2022 leidt in laatstgenoemde jaren tot een hogere schuldquote. In deze optie 'schuiven' neemt de totale schuld niet toe, echter wel binnen de verslagperiode van de MJB tot en met 2025.

Notitie

- Effect lasten en tarief: vanaf 2022 ontstaan hogere kapitaallasten tot een totaalbedrag van € 9,2 miljoen binnen de meerjarenraming van de MJB tot en met 2025. Afgezet tegen de in de MJB begrote opbrengsten van ruim € 1 miljard in diezelfde periode, is dat een toename met 0,9%.

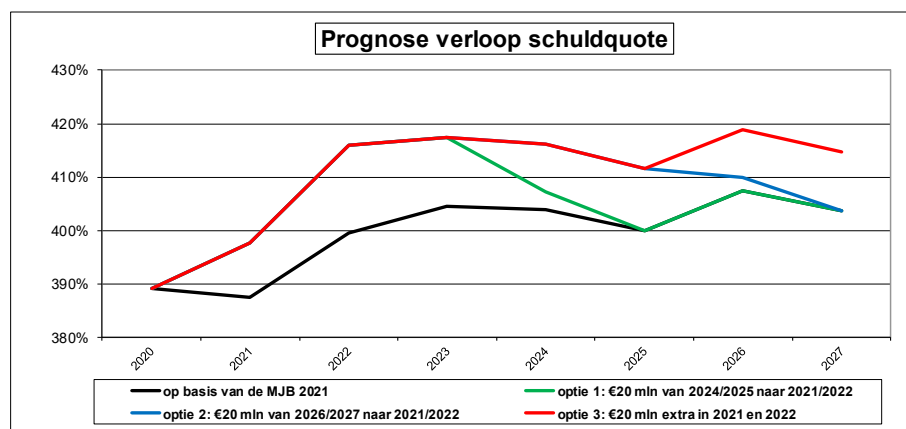
Datum
18 juni 2020

Ons kenmerk
CC/RG20.013

Pagina
6 van 7

Optie 3: Extra investeren bovenop huidig MIP

- Effect op schuldquote: extra investeringen van €20 miljoen in 2021 en 2022 leiden tot een algeheel hogere schuldquote.
- Effect lasten en tarief: vanaf 2022 ontstaan hogere kapitaallasten tot een totaalbedrag van € 9,2 miljoen binnen de meerjarenraming van de MJB tot en met 2025. Afgezet tegen de in de MJB begrote opbrengsten van ruim € 1 miljard in diezelfde periode, is dat een toename met 0,9%.

Notitie

BIJLAGE

Datum
18 juni 2020

Ons kenmerk
CC/RG20.013

Pagina
7 van 7

Meerjareninvesteringsprogramma 2021 - 2025 (x € 1.000)						
Bij MJB 2021-2025						
OMSCHRIJVING	2021	2022	2023	2024	2025	2026
AANLEG/ONDERHOUD WATERKERINGEN						
- Programma waterkeringen De Ronde Hoep	3.500	4.000	1.500	1.000		
- Groot onderhoud WK	12.500	12.500	12.500	12.500	12.500	12.500
- Bijdrage in HWBP	3.140	1.680				
INRICHTING/ONDERHOUD WATERSYSTEMEN						
Aanleg/verbetering/onderhoud watersystemen:						
- Waterinrichtingsplannen/NBW	3.000	3.000	3.000	3.500	3.500	3.500
- KRW	1.900	1.900	1.900	1.900	1.900	1.900
- Baggeren waterlopen/saneren waterbodems	70	500	500	500	500	500
- Polders op diepte	1.200	1.200	1.200			
- KRW SGBP3		500	500			
- Beheer hoeveelheid water, technische systemen	7.500	7.500	7.500	7.500	7.500	7.500
- Beheer hoeveelheid water, impementatie omgevingswet	1.500	1.000	380			
- Beheer hoeveelheid water, fysieke beveiliging	1.000	1.000	1.000	1.000	600	
BOUW/EXPLOITATIE ZUIVERINGTECHNISCHE WERKEN						
- RWZI Weesp nieuwbouw uitvoering	1.627					
- RWZI Amstelveen toekomstvariant; voorbereiding	2.800					
- RWZI Amstelveen toekomstvariant; uitvoering		6.000	10.000	10.000		
- RWZI Amstelveen optimalisatie	800					
- RWZI Blaricum/Huizen samenvoegen; voorbereiding	6.000					
- RWZI Blaricum/Huizen samenvoegen; uitvoering		5.000	10.000	16.000	21.000	
- RWZI Amsterdam West; aankoop grond						
- RWZI West en/of Westpoort uitbreiding	1.000		5.000	8.300	10.000	15.000
- RWZI Horstermeer, struvietinstallatie	500					
- Diverse rwzi's, gasveiligheidsmaatregelen en optimalisaties	2.750	250	250			
- RWZI West, aanpassen skimmers fase 2	100					
- Fysieke beveiliging installaties	700	700	100			
- Optimalisaties zuiveringen	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
- Aanpassen nood- en oogdouches	1.200					
- RWZI West nazorg; aanvullend	200					
- Procesautomatisering 7 rwzi's deel 1	2.000	400				
- Procesautomatisering 7 rwzi's deel 2	500	2.000	1.000			
- RWZI Amstelveen, aanpassingen	4.098					
- Aanpassingen zuiveringen	9.000	13.000	14.000	15.000	15.000	15.000
- Persleiding j de jongh/Krijn Breurstraat, uitvoering	600	400				
- Effluentleidingen verleggen	3.000	3.000				
- Influentleidingen verleggen	500					
- Persleidingen verleggen	450					
- Gemalen in stand houden	400	400	400	400	400	400
- Gemalen en leidingen	300	600	600	600	600	600
- Decentrale zuivering strandeiland; voorbereiding	1.500	500				
- Decentrale zuivering strandeiland; bouw	0	19.000	9.000			
- RWZI Horstermeer, pilot extra zuiveringstrap	788					
- RWZI Horstermeer, fullscale extra zuiveringstrap	1.000	8.000				
- RWZI Uithoorn, extra zuiveringstrap				3.000	10.000	
- RWZI De Ronde Venen, extra zuiveringstrap			3.000	8.000		
- RWZI Blaricum, extra zuiveringstrap					3.000	7.000
- RWZI Hilversum, extra zuiveringstrap						3.000
- Verbeteren slijbgisting rwzi West; voorbereiding	3.800					
- Projecten Wind	500	9.800	4.700			
- Projecten zon			8.000			
- Zonnepanelen rwzi's	385					
- Aanpassing slijbuffer Amsterdam West	477					
- Rwni West aankoop grond						
- Rwni West slijdroging uitvoering	21.600	5.000				
- Energie efficiency programma	500	200				
INRICHTING/ONDERHOUD VAARWEGEN EN HAVENS						
	1.700	500	500	500		
BESTUUR						
- Waterschapsverkiezingen						
Totaal	108.085	111.530	98.530	91.700	88.500	68.900